

Open Oproep Duurzame economie en ruimte #1

Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie wil ruimtelijk beleid op alle schaalniveaus met elkaar verbinden en versterken en lanceert hiervoor de nieuwe Voucherregeling Ruimtelijk Ontwerp. De regeling heeft een looptijd van een jaar en sluit inhoudelijk aan bij de grote opgaven uit de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Het biedt ruimte aan circa 200 innovatievouchers, waarmee decentrale overheden en semipublieke organisaties extra ontwerpkracht kunnen inschakelen bij het verkennen en het versterken van hun beleid. Met de vouchers kunnen zij aan ruimtelijke ontwerpers en onderzoekers een opdracht verstrekken voor een ontwerpend onderzoek naar de lokale consequenties van die grote opgaven. Voor de selectie van vouchervoorstellen schrijft het fonds in 2021 acht open oproepen uit. De Open Oproep Duurzame economie en ruimte is de derde in die reeks.

De Open Oproep Duurzame economie en ruimte #1 richt zich op de ruimtelijke implicaties van de economie van de toekomst, die duurzaam, circulair en kennisintensief is, zodat Nederland zijn positie in de top vijf van meest concurrerende landen ter wereld kan handhaven. Een optimale afstemming van wonen, werken en verplaatsen in en bij de steden en een goed vestigingsklimaat in alle regio's zijn hiervoor belangrijk.

Open Oproep Duurzame economie en ruimte #1

- budget € 500.000
- doorlopend indienen vanaf 1 mei t/m 31 juli 2021
- uitslag volgt uiterlijk binnen vier weken na einde indientermijn
- startdatum project binnen een maand na toekenning
- looptijd project is 1 tot 3 maanden

- € 10.000 tot € 30.000 incl. btw per innovatievoucher
- circa 25 voorstellen worden geselecteerd

Nederland heeft zich ten doel gesteld om in 2050 volledig circulair te zijn. Dit betekent dat productieprocessen efficiënter gebruikmaken van grondstoffen, dat wanneer er nieuwe grondstoffen nodig zijn, er zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van grondstoffen die duurzaam geproduceerd of hernieuwbaar zijn, er nieuwe productiemethodes worden ontwikkeld en nieuwe producten circulair worden ontworpen. Daarnaast moeten de broeikasgasemissies in 2050 met 95% gereduceerd zijn ten opzichte van peiljaar 1990. Het terugdringen van deze CO₂-emissies moet helpen de opwarming van de aarde en de daarmee samenhangende zeespiegelstijging die ons land bedreigt, te vertragen en uiteindelijk te stoppen. Beiden doelen - zowel circulariteit als de reductie van broeikasgasemissies - hebben een grote impact op onze energieopwekking, mobiliteit, transport en productiemethodes.

Een grote transitie die zijn weerslag zal en moet vinden in het ruimtelijk domein. Wat is bijvoorbeeld de ideale ruimtelijke verdeling van energieopwekking en industriële productie? Wat kunnen we doen om circulaire productiemethodes te integreren? Is clustervorming een kansrijk ingrediënt voor circulariteit? Kunnen we terug naar meer regionaal georiënteerde productie? Wat zijn daarvan de ruimtelijke consequenties? Wat betekent dit voor de binding met de plek? Hoe organiseren we de verdeling van distributie- en datacenters ruimtelijk? Wat zijn hiervoor de meest logische en wenselijke locaties en hoe is daarop te sturen? En hoe sluit dit aan bij de investeringslogica en tijdshorizon van internationaal opererende partijen?

voor wie is deze oproep?

Geïnteresseerde (semi)publieke organisaties, zoals gemeenten, provincies, waterschappen, corporaties, uitvoeringsorganisaties en overkoepelende regionale samenwerkingsverbanden, kunnen samen met ruimtelijk ontwerpers en onderzoekers, en vice versa, een aanvraag voor een innovatievoucher indienen.

De oproep richt zich op vernieuwers die op onderzoekende wijze samen met lokale en regionale partners willen werken aan kansen en oplossingen voor transitieopgaven om het veerkrachtige vestigingsklimaat van Nederland op de diverse schaalniveaus richting de toekomst te versterken. Deze vouchers zijn bedoeld om de kosten van een ontwerpend onderzoek naar een concrete casus of ontwerpvrage te financieren, waarbij ook specifiek aandacht uitgaat naar de manier waarop wordt samengewerkt en resultaten en inzichten worden gedeeld.

Wanneer een (semi)publieke organisatie de aanvraag indient, dient deze partij een offerte van de te betrekken ontwerper(s)/ onderzoeker(s) bij zijn aanvraag bij te voegen. Wanneer ontwerper(s)/ onderzoeker(s) de aanvraag indienen, dienen zij bij de aanvraag een intentieverklaring van de (semi)publieke organisatie met wie zij zullen samenwerken bij te voegen.

Let op:

(Semi)publieke organisaties kunnen hun aanvraag ook al indienen op het moment dat er nog geen ruimtelijk ontwerper/onderzoeker bij het project betrokken is. Dit kan dat in het projectcanvas worden aangegeven. Bij een positieve beoordeling kan vanuit het fondsnetwerk worden gezocht naar een geschikte partner op het gebied van ontwerpend onderzoek en een matchmakingstraject worden opgestart. Definitieve toekenning vindt pas plaats nadat overeenstemming over de samenwerking en de uit te voeren werkzaamheden is bereikt.

Mocht je als ontwerper/onderzoeker nog geen (semi)publieke organisatie hebben om mee samen te werken, dan kun je je direct bij ons melden. Samen zullen we dan verkennen of er mogelijkheden zijn je via het eerdergenoemde matchmakingstraject te koppelen. Daarbij nodigen wij ook nadrukkelijk jonge ontwerpers/bureaus uit om deze oproep aan te grijpen om met ontwerpend onderzoek op de NOVI opgaven aan de slag te gaan.

Tijdelijke verruiming voor intermediairs:

De voucherregeling staat ook open voor intermediairs. Denk daarbij aan partijen die zelf geen (semi)publieke taak uitvoeren en ook geen ontwerper zijn, maar die wel een rol kunnen spelen in het koppelen van partijen, zoals een regio- of citydeal, een dorpsraad, een ondernemersvereniging of een culturele instelling. Zij kunnen ook al aanvragende partij optreden en voor hun coördinerende / verbindende rol een begrotingspost van max. 20% van het totaal aangevraagde bedrag opnemen. Als zij namens meerdere gemeenten een aanvraag

indienen, dan kunnen zij per gemeente max. €20.000,- aanvragen met een limiet van €100.000,- op het totaalbedrag. Vanzelfsprekend dienen deze aanvragen van de nodige intentieverklaringen vergezeld te gaan.

mogelijke denkrichtingen

Bij duurzame economie en ruimte spelen de volgende subthema's een belangrijke rol:

- De puzzel van energie, industrie, distributie en data
- Strategieën voor circulaire en regionale productie en reshoring
- Clustervorming als opstap naar verduurzaming en circulariteit
- Een duurzaam nationaal vervoersnet

Deze lijst is vooral bedoeld om te inspireren en in die zin zeker niet limitatief! Hierna volgt per subthema een korte schets van mogelijke denkrichtingen.

- De puzzel van energie, industrie, distributie en data

De industrie en de datacenters zijn grootverbruikers van energie. Om de doelstellingen voor 2050 te behalen, moeten deze sectoren omschakelen van fossiele naar hernieuwbare energiebronnen. De vraag is hoe. En wat betekent dit voor productieprocessen, samenwerkingen, en investeringen? Waar komt al die duurzame elektriciteit straks vandaan? Is het zinvol om in de toekomst energieproductie naast grote industriële productielocaties en/of datacenters te plaatsen? Moet er geclusterd worden op industrie- en bedrijventerreinen? Kunnen we de stroomopwekking en het verbruik zowel ruimtelijk als logistiek, goed op elkaar af te stemmen? Naast het energievraagstuk speelt er ook nog de 'verdozing' van het landschap die samenhangt met de opkomst van de distributie- en datacenters. Hoe en waar moeten deze 'dozen' worden ingepast? Kunnen zij een bijdrage leveren aan de beleving van het gebied en zijn er mogelijkheden tot meervoudig grondgebruik? En kunnen we daarnaast bijvoorbeeld ook nadenken over hoe we goederen op een duurzame manier van en naar de distributiecentra krijgen?

- Strategieën voor circulaire en regionale productie en reshoring

Een zuinigere, circulaire omgang met de grondstoffen die de aarde ons te bieden heeft, is noodzakelijk voor een kleinere voetafdruk. Hoe krijgen we de stofstromen goed in kaart, zodat we weten welke grondstoffen in de verschillende productieprocessen worden verwerkt, waar zij vandaan komen, wat de afvalstromen en restproducten zijn, en welke bedrijven in de omgeving daar potentieel iets mee kunnen? Kunnen we wellicht het concept van de 15 minuten-stad: een lokaal systeem dat alles biedt wat er nodig is om te kunnen wonen, werken en recreëren, en dat zich ook economisch kan bedruipen, opschalen naar de nationale schaal? Dat we bijvoorbeeld alles wat we nodig hebben op iedere desgewenste plek binnen de landsgrenzen uit een straal van 300 kilometer halen? Dit zou betekenen: een herintroductie van sectoren die verdwenen zijn (reshoring), regionale productie en samenwerking. Hierbij gaat het niet alleen over voedsel, maar ook over gebruiksgoederen. Wat voor ruimtelijke consequenties heeft dit? En kan de bouw, die bovengemiddeld veel grondstoffen verbruikt, fungeren als aanjager in deze?

- Clustervorming als opstap naar verduurzaming en circulariteit

Industriële branches zoals de cleantech, chemische industrie, petrochemie, maar ook de bio-industrie werken in clusters, waarbinnen samenwerking en kennisuitwisseling mogelijk zijn. Een voordeel dat in de transitie naar circulaire productiemethodes goed benut kan worden en kansen biedt circulariteit als een olievlek door de clusters te verspreiden. Maar wat is er nodig om deze clusters strategisch te ontwikkelen richting circulair? Zijn er ruimtelijke scenario's te bedenken waarbij uit een omgeving van een x aantal kilometer grondstoffen worden geleverd? En hoe zien deze eruit? Of kunnen we denken aan scenario's waarbij voor een x percentage van een productieproces gebruik wordt gemaakt van gerecycled materiaal?

- Een duurzaam nationaal vervoersnet

Nederland kent dankzij zijn ligging een nationale en internationale bereikbaarheid van de mainports, steden en andere economische kerngebieden. Dit is een van de basisvoorwaarden voor onze goede internationale concurrentiepositie, maar langzaam maar zeker loopt dit mobiliteitssysteem tegen de grenzen van zijn capaciteit. Als we op de huidige voet doorgaan betekent dit dat we onze snelwegen tot in het oneindige blijven verbreden, want we kunnen dan misschien wel omschakelen naar bijvoorbeeld elektrische vrachtauto's in een poging te verduurzamen, maar de druk op het net blijft gelijk. Zijn er alternatieven te bedenken die andere scenario's schetsen van hoe je duurzaam vervoer van goederen - maar ook mensen - op de lange termijn kunt

realiseren? Kunnen we betere systemen ontwerpen voor transport en overslag van goederen? En kunnen we wat het reisgedrag van de Nederlandse bevolking betreft, misschien leren van de 'antropo-pauze' tijdens de eerste Corona-lockdown vorig jaar?

voor welke voorstellen kan subsidie worden aangevraagd?

Om voor een innovatievoucher in aanmerking te komen dient een actuele maatschappelijke opgave of een concreet ruimtelijk vraagstuk te worden omschreven dat inhoudelijk aansluit bij het thema van deze open oproep. Binnen het voorgestelde project dient een heldere aanpak omschreven te zijn, waarbij door decentrale overheden en/of semipublieke organisaties, samen met betrokken en belanghebbende partijen onder begeleiding van ontwerpers, in een tijdsbestek van 1-3 maanden onderzoek wordt verricht ter verkenning en versterking van lokaal en/of regionaal beleid.

waar wordt op beoordeeld?

Het Stimuleringsfonds laat zich bij de beoordeling van ingediende voorstellen adviseren door een commissie van enkele externe deskundigen met relevante expertise op het gebied van ontwerpend onderzoek en de inhoud van deze specifieke open oproep.

Deze commissie let bij de beoordeling van de voorstellen op deze criteria:

- relevantie van de vraagstelling
- doel en opzet van het plan van aanpak
- de mate waarin de beoogde effecten het beleid versterken en/of vernieuwen
- de deskundigheid van de betrokken partijen
- de manier waarop door de betrokken partijen wordt samengewerkt
- de manier waarop de resultaten worden gedeeld en verduurzaamd
- de coherentie tussen bovengenoemde onderdelen

De behandeling en beoordeling van ingediende voorstellen vindt plaats binnen de kaders van de Regeling Open Oproep van het Stimuleringsfonds. Een eventuele subsidie wordt zodoende op basis van dat reglement verstrekt. Voor deze open oproep zijn de volgende artikelen uit dat reglement **niet** van toepassing:

- artikel 4, lid 1, onder b;
- artikel 10, lid 2;
- artikel 12, lid 1 en 2;

indienen aanvraag

Uw voorstel kunt u **vanaf 1 mei tot en met 31 juli 2021** via de [online aanvraagomgeving](#) van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie indienen. Selecteer hierbij de ronde 'Open Oproep Duurzame economie en ruimte'.

Een voucheraanvraag bestaat uit:

1. Een volledig ingevuld aanvraagformulier;
2. Een volledig ingevuld projectcanvas (1 A3 > zie VRO projectcanvas + VRO projectcanvas toelichting);
3. Een planning en begroting (max. 2 A4); (Voor de begroting geldt: maximaal 20% van de voucher mag worden ingezet voor overhead (organisatie, advies, begeleiding, kennisdeling en communicatie). De overige 80% dient volledig naar de ontwerper(s) te gaan. Cofinanciering is niet vereist. Het maximale uurtarief van alle betrokken partijen bedraagt €75 excl. btw.)
4.
 - Als een (semi)publieke organisatie aanvraagt > offerte(s) van de betrokken ontwerper(s) / onderzoeker(s).
 - Als een ontwerper aanvraagt (max. 2 A4) > een intentieverklaring van een (semi)publieke opdrachtgevende partij (De intentieverklaring kent geen vast format, maar beschrijf ten minste de betrokkenheid, inzet en bijdrage aan de boring en doorwerking van de resultaten.)
5. CV's/resumes van de direct bij de uitvoering van het project betrokken personen (max. 2 A4);
6. Een uittreksel uit het register van de Kamer van Koophandel van de aanvragende partij (2 A4);
7. Een representatieve afbeelding voor communicatiedoeleinden, waarvan de beeldrechten bij de aanvrager of de betrokken ontwerper/onderzoeker rusten;
8. Aanvullend indien gewenst: relevante documentatie m.b.t. tot het project (max 4 A4);

9. Aanvullend indien gewenst: link naar video van max. 3 min waarin het project wordt gepitcht.

Als de aanvraag niet aan bovenstaande omschrijving voldoet, kan er geen beoordeling plaatsvinden.

Let op:

- Maak tijdig een account aan voor de [online aanvraagomgeving](#). Het valideren van een nieuw gebruikersaccount kan tot maximaal 1 werkdag duren.
- Raadpleeg voor het indienen van uw aanvraag de [Leidraad voorbereiding subsidieaanvraag](#). Deze leidraad biedt onder andere houvast bij het opstellen van de planning en begroting.

NB. Er is een [themadossier](#) opgesteld met referentieprojecten van ontwerpend onderzoekstrajecten die eerder tot vernieuwende inzichten op de subthema's van deze open oproep hebben geleid. Dit document dient ter inspiratie en kan aanvragers helpen bij de positionering van hun voorstel.

subsidieprocedure

doorlopende advisering

De adviseurs worden door het Stimuleringsfonds geselecteerd en aangesteld en zullen vanaf het uitschrijven van deze oproep eenmaal advies aan het bestuur uitbrengen over de voorstellen die in de voorliggende periode zijn ingediend.

ontvangst en selectie

Uiterlijk één week na indiening ontvangt u per e-mail een ontvangstbevestiging. Na het sluiten van de betreffende beoordelingsperiode informeert het bestuur de aanvrager schriftelijk over zijn besluit. Bij een positief besluit dient het project binnen 1 maand vanaf de beschikingsdatum van start te gaan. Afgewezen voorstellen ontvangen een negatieve beschikking. Het Stimuleringsfonds zal alleen publiekelijk over geselecteerde voorstellen communiceren.

startbijeenkomst, lezingen en werkbijeenkomsten

Deze doorlopende manier van beoordelen heeft als gevolg dat binnen deze regeling niet in één keer een grote groep projecten gelijktijdig van start gaat. Wel krijgt iedere beoordelingsronde een eigen meet-up; een startbijeenkomst waarbij de geselecteerde teams een inhoudelijke terugkoppeling krijgen op hun voorstel. Daarnaast wordt inhoudelijke verdieping aangeboden in een reeks lezingen, en vinden er voor iedere themalijn werkbijeenkomsten plaats waar de verschillende werktrajecten worden besproken en lessen worden gedeeld.

contact

Voor vragen over de open oproep en de procedure kunt u contact opnemen met het projectteam van de Voucherregeling Ruimtelijk Ontwerp. Mail naar voucherregeling@stimuleringsfonds.nl of bel 010-310 79 37.

nieuwsbrief

Bent u geïnteresseerd in de resultaten en inzichten uit deze voucherregeling? En blijft u graag op de hoogte van verdiepende lezingen, masterclasses en werkbijeenkomsten in het gelijknamige actieprogramma?

Volg dan '[De nieuwe ruimte](#)' kennispagina en schrijf u [hier](#) in voor de nieuwsbrief 'De nieuwe ruimte'

We bouwen aan een lerend netwerk van decentrale overheden, semipublieke organisaties, experts, ontwerpers en andere professionals en beogen zo de impact van het traject als geheel en de kracht van ontwerp in het bijzonder te vergroten.

context

De Voucherregeling Ruimtelijk Ontwerp maakt onderdeel uit van het [tweede steunpakket](#) voor de culturele en creatieve sector. Met deze voucherregeling beoogt het Stimuleringsfonds nieuwe vormen van opdrachtgeverschap voor de ontwerpsector te stimuleren en tegelijkertijd nieuwe duurzame vormen van samenwerking tot stand te brengen om de positie van ontwerpers zowel tijdens als na afloop van de coronacrisis te versterken.